

بسمه تعالی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی رفسنجان

معاونت آموزشی (مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی)

دانشکده پزشکی (گروه پزشکی اجتماعی و اپیدمیولوژی و آمار زیستی)

دفتر توسعه آموزش علوم پزشکی دانشکده پزشکی

طرح درس

نام درس : اصول اپیدمیولوژی

تعداد و نوع واحد: ۲ واحد نظری

رشته تحصیلی: پزشکی

سال تحصیلی :

مدرس: دکتر رضا وزیری نژاد، دکتر محسن رضاییان، دکتر پروین خلیلی

مقطع تحصیلی دانشجویان: دکتر

مدت زمان ارائه درس: ۳۴ ساعت

نیمسال تحصیلی:

محل برگزاری: دانشکده پزشکی

شماره درس:

پیشنیاز: ندارد

هدف کلی درس:

در پایان این درس انتظار می رود دانشجو با اصول اولیه و زیر بنایی اپیدمیولوژی آشنا شود تا بتواند به عنوان پزشک با شناخت سیمای اپیدمیولوژیک بیماریها و شاخصها و میزانهای مربوط به آنها در حفظ و ارتقای سلامت فرد و جمعیت فعالیت کند.

اهداف جزئی و رفتاری:

- ۱- آشنایی با تعریف، کاربردها، تاریخچه و مفاهیم اپیدمیولوژی
- درک و به کار بستن نحوه انتقال بیماری ها، تشخیص اپیدمی و روش کنترل آن
- ۲- درک مفاهیم بروز بیماری، اندازه های سلامت و بیماری
- ۳- محاسبه و تفسیر اندازه های بیماری
- ۴- درک مفهوم تاریخچه طبیعی و پیش آگهی بیماری
- ۵- شناسایی و به کار بستن طبقه بندی انواع مطالعات در تحقیقات علوم پزشکی
- ۶- درک و به کار بستن نحوه اندازه گیری خطر
- ۷- درک تفاوت بین ارتباط و علیت و اصول هیل
- ۸- شناسایی معیارهای روایی آزمونها و تشخیصی

شماره جلسه	شماره جلسه	اهداف میانی (رئوس مطالب)	اهداف ویژه (بر اساس سه حیطه اهداف آموزشی : شناختی، عاطفی، روان حرکتی)	طبقه هر حیطه	روش یاددهی یادگیری *	مواد و وسایل آموزشی	زمان جلسه	تکالیف دانشجو	نحوه ارزشیابی **
۱		تاریخچه، سیر تعریف، اهداف، دستاورد ها و کاربرد های اپیدمیولوژی	از دانشجویان انتظار می رود در پایان جلسه: ۱- تعریف صحیح و دقیقی از اپیدمیولوژی را ارائه نمایند. سیر تحول اپیدمیولوژی را توضیح دهند. ۲- اهداف اپیدمیولوژی را بدرستی شرح دهند. ۳- موارد استفاده از اپیدمیولوژی در بهداشت عمومی و پزشکی را شرح دهند.		سخنرانی ، پرسش و پاسخ	کامپیوتر ، ویدئو پرژکتور	۱:۳۰		مرحله ای، آزمون پایانی یا تراکمی
۲		کلیات (تعریف واژه های مهم اپیدمیولوژی ، آشنایی با سیر طبیعی بیماری)	انتظار می رود که دانشجو بتواند در پایان جلسه: واژه های مهم اپیدمیولوژی را تعریف نموده و سیر طبیعی بیماری را شرح دهد.		سخنرانی ، پرسش و پاسخ	کامپیوتر ، ویدئو پرژکتور	۱:۳۰	مروری بر جلسه قبل	مرحله ای، آزمون پایانی یا تراکمی
۳		سلامت محیط و	انتظار می رود که دانشجو بتواند در پایان جلسه:		سخنرانی ، پرسش و پاسخ	کامپیوتر ، ویدئو پرژکتور	۱:۳۰	مروری بر جلسه قبل	مرحله ای، آزمون پایانی یا تراکمی

						انواع محیطها را از نظر اپیدمیولوژی بیان کند. مدل های هرم اپیدمیولوژی، شبکه علیت و ... کاربرد آنها در مطالعه بیماری ها را تشریح نماید	مدل های مختلف بیماری در اپیدمیولوژی		
مرحله ای،آزمون پایانی یا تراکمی	مروری بر جلسه قبل	۱:۳۰	کامپیوتر ، ویدئو پرژکتور	سخنرانی ، پرسش و پاسخ		انتظار می رود که دانشجو بتواند در پایان جلسه: سیر طبیعی بیماری، دوره کمون و ... و انواع سطوح پیشگیری را شرح دهند.	سیر طبیعی بیماری و سطوح پیشگیری		۴
مرحله ای،آزمون پایانی یا تراکمی	مروری بر جلسه قبل	۱:۳۰	کامپیوتر ، ویدئو پرژکتور	سخنرانی ، پرسش و پاسخ		انتظار می رود که دانشجو بتواند در پایان جلسه: روشها و منابع مختلف جمع آوری اطلاعات بهداشتی را شرح دهد. مزایا و محدودیت های هر یک از روش ها و منابع را بیان کند.	منابع اطلاعاتی و جمع آوری اطلاعات در اپیدمیولوژی		۵

۶		آشنایی با اپیدمیولوژی توصیفی ۱: شخص	انتظار می رود که دانشجو بتواند در پایان جلسه: با جنبه های مختلف اپیدمیولوژی توصیفی و رویکرد هر کدام از جنبه ها آشنا شده و شرح دهد. مهمترین مولفه ها در اپیدمیولوژی توصیفی را نام ببرد . با مهمترین خصوصیات شخص در تعیین توزیع بیماریها آشنا شود.		سخنرانی ، پرسش و پاسخ	کامپیوتر ، ویدئو پرژکتور	۱:۳۰	مروری بر جلسه قبل	مرحله ای،آزمون پایانی یا تراکمی
۷		آشنایی با اپیدمیولوژی توصیفی ۲: زمان	انتظار می رود که دانشجو بتواند در پایان جلسه: مفهوم گذرا اپیدمیولوژی را توضیح دهد. مهمترین مولفه ها در اپیدمیولوژی زمان را نام ببرد . با نقش زمان در تعیین توزیع بیماریها آشنا شود.		سخنرانی ، پرسش و پاسخ	کامپیوتر ، ویدئو پرژکتور	۱:۳۰	مروری بر جلسه قبل	مرحله ای،آزمون پایانی یا تراکمی

مرحله ای،آزمون پایانی یا تراکمی	مروری بر جلسه قبل	۱:۳۰	کامپیوتر ، ویدئو پرژکتور	سخنرانی ، پرسش و پاسخ		انتظار می رود که دانشجو بتواند در پایان جلسه: نحوه توزیع بیماری ها بر اساس مکان را توضیح دهد. انواع نقشه ها و کاربرد آنها را در مطالعات اپیدمیولوژیک نام ببرد. نرم افزارهای اطلاعات جغرافیایی را معرفی کرده و کاربرد آنها را بدانند.	آشنایی با اپیدمیولوژی توصیفی ۳: مکان	۸
مرحله ای،آزمون پایانی یا تراکمی	مروری بر جلسه قبل	۱:۳۰	کامپیوتر ، ویدئو پرژکتور	سخنرانی ، پرسش و پاسخ		انتظار می رود که دانشجو بتواند در پایان جلسه: ویژگی های انواع الگو های همه گیری را شرح دهد. مراحل بررسی یک اپیدمی را بیان کند. ایمنی گروهی را شرح دهد.	الگو های مختلف همه گیری ها ، بررسی و کنترل یک همه گیری	۹

۱۰		اصول و کاربرد غربالگری، ارزیابی آزمون های تشخیصی	انتظار می رود که دانشجو بتواند در پایان جلسه: پدیده کوه یخ در بیماری ها را شرح دهد غربالگری بیماری ها را توضیح دهد. اهداف برنامه های غربالگری را شرح دهد. انواع غربالگری ها را با یکدیگر مقایسه کند. ملاحظات مربوط به بیماریهای واجد شرایط غربالگری را شرح دهد. ملاحظات مربوط به آزمون ها مورد استفاده در غربالگری بیماریها را توضیح دهد. ارزشیابی یک آزمون های غربالگری را شرح دهد. حساسیت ، ویژگی ، ارزش اخباری مثبت و منفی و دقت را بیان نماید و محاسبه کند. رابطه شیوع بیماری با ارزش اخباری آزمون مثبت و منفی را توضیح دهد		سخنرانی ، پرسش و پاسخ	کامپیوتر ، ویدئو پرژکتور	۱:۳۰	مروری بر جلسه قبل	مرحله ای،آزمون پایانی یا تراکمی
۱۱		انواع مطالعات در تحقیقات علوم پزشکی	انتظار می رود که دانشجو بتواند در پایان جلسه: ساختار مطالعات توصیفی و انواع آن را توضیح دهد. اصول، طراحی و کاربرد مطالعات مقطعی و اکولوژی را شرح دهد		سخنرانی ، پرسش و پاسخ	کامپیوتر ، ویدئو پرژکتور	۱:۳۰	مروری بر جلسه قبل	مرحله ای،آزمون پایانی یا تراکمی

۱۲		انواع مطالعات در تحقیقات علوم پزشکی	انتظار می رود که دانشجو بتواند در پایان جلسه: ساختار مطالعات تحلیلی- مشاهده ای و انواع آن را توضیح دهد. اصول، طراحی و کاربرد مطالعات مورد -شاهدی و کوهورت را توضیح دهد.		سخنرانی ، پرسش و پاسخ	کامپیوتر ، ویدئو پرژکتور	۱:۳۰	مروری بر جلسه قبل	مرحله ای،آزمون پایانی یا تراکمی
۱۳		انواع مطالعات در تحقیقات علوم پزشکی	انتظار می رود که دانشجو بتواند در پایان جلسه: ساختار مطالعات مداخله ای و انواع آن را توضیح دهد. اصول، طراحی و کاربرد مطالعات مداخله ای را بیان نماید		سخنرانی ، پرسش و پاسخ	کامپیوتر ، ویدئو پرژکتور	۱:۳۰	مروری بر جلسه قبل	مرحله ای،آزمون پایانی یا تراکمی
۱۴		درک و به کار بستن نحوه اندازه گیری خطر	انتظار می رود که دانشجو بتواند در پایان جلسه: مفهوم اندازه خطر و نسبت شانس و محاسبه ی آن را شرح دهد		سخنرانی ، پرسش و پاسخ	کامپیوتر ، ویدئو پرژکتور	۱:۳۰	مروری بر جلسه قبل	مرحله ای،آزمون پایانی یا تراکمی

مرحله ای، آزمون پایانی یا تراکمی	مروری بر جلسه قبل	۱۰:۳۰	کامپیوتر، ویدئو پرژکتور	سخنرانی، پرسش و پاسخ		انتظار می رود که دانشجو بتواند در پایان جلسه: مفاهیم ارتباط، همبستگی و علیت را با ذکر مثال شرح دهد ارتباط آماری و علیتی را توضیح دهد.	درک تفاوت بین ارتباط و علیت و اصول هیل		
----------------------------------	-------------------	-------	-------------------------	----------------------	--	---	--	--	--

- روش یاددهی - یادگیری میتواند شامل: سخنرانی، مباحثهای - گروهی کوچک، نمایشی - حل مسئله - پرسش و پاسخ - گردش علمی، آزمایشی
- ** آزمونها بر اساس اهداف میتوانند به صورت آزمون ورودی (آگاهی از سطح آمادگی دانشجویان) مرحلهای یا تکوینی (در فرایند تدریس با هدف شناسایی قوت و ضعف دانشجویان) و آزمون پایانی یا تراکمی (پایان یک دوره یا مقطع آموزشی با هدف قضاوت در مورد تسلط دانشجویان) برگزار گردد.

منابع:

- ۱- کتاب جامع بهداشت عمومی، تالیف: حاتمی، حسین و همکاران. انتشارات ارجمند، تهران، ۱۳۹۵
- ۲- کتاب اپیدمیولوژی گوردیس، تالیف: لئون گوردیس. ترجمه و تنظیم: دکتر حسین صباغیان و دکتر کورش هلاکویی نائینی
- ۳- کتاب اصول اپیدمیولوژی، تالیف: دکتر مازنر. ترجمه و تنظیم: دکتر ناصری